

ת"פ 25364/07/18 - מדינת ישראל נגד מיניצ'יל אדיס

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 25364-07-18 מדינת ישראל נ' אדיס

בפני כבוד השופט ארנון איתן
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מיניצ'יל אדיס

הנאשם

גזר דין (חלקי)

1. ביום 6.5.20 הורשע הנאשם במסגרת הסדר טעון, ובהתאם להודאתו, בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירת תקיפה הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 380 לחוק העונשין.
2. עפ"י המתואר בכתב האישום ביום 10.1.18 הגיעו הנאשם ואחיו המתלון, אדם חירש ואילם, לחנות "הבית של פיסטוק" המצויה במעלה אדומים. לטענת הנאשם הוא והמתלון סיכמו מראש כי המתלון ישלם עבור בירה וסיגריות שנטל. כאשר הגיעו לקופה סימן המתלון לקופאית, כי הוא מסרב לשלם. הנאשם ניסה לשכנעו מספר פעמים לשלם ומשסירב המתלון לשלם הניף הנאשם בקבוק בירה שהיה בידו, שבר אותו על ראשו של המתלון ועזב את החנות. מראשו של המתלון זב דם.

תסקיר שירות המבחן

3. בעניינו של הנאשם הוגשו מספר תסקירים, אביא מתוכם בתמצית.
4. ביום 10.11.20 הוגש התסקיר הראשון בעניינו של הנאשם. בתסקיר תואר הנאשם כבן 22, רווק המגורר עם הוריו ושניים מאחיו ומובטל מזה כחודשיים. הנאשם מתקשה להתמיד במקומות עבודה ועבר בין מקומות עבודה רבים. עוד תואר שהנאשם עלה עם משפחתו ארצה בהיותו כבן 9. הנאשם בוגר 11 שנות לימוד וסובל מקשיי למידה. הנאשם בוגר 11 שנות לימוד. לדבריו סבל מקשיי לימוד ותואר כמופנם ושקט. הנאשם לא שירת בצה"ל עקב פטור שקיבל על רקע רפואי.
5. הנאשם הצעיר מבין 4 אחים. הוריו המבוגרים מתקיימים מקצבת ביטוח לאומי וכך עשו במהלך כל השנים. הנאשם תיאר שהמשפחה הייתה נתונה מאז ומתמיד במצוקה כלכלית ממשית עד כדי מחסור במזון והם נתמכים ברווחה. תואר יחס מרוחק מהוריו אך תקין. הנאשם תיאר קשר קרוב עם האח הגדול ממנו וקשר רווי קונפליקטים עם האח הבוגר - המתלון. הנאשם התקשה להרחיב אודות הרקע לקשר הבעייתי עם המתלון.

6. בהתייחסו לעבירה נשוא ההליך מסר הנאשם, כי הוא מודה בביצועה ונטל עליה אחריות. הנאשם הסביר שלאחר שצרך אלכוהול עם חבריו נתקל במתלונן וביקש ממנו להתלוות אליו לחנות ולרכוש עבורו אלכוהול. הנאשם חש בושה על מעשיו חרף היחסים הבעייתיים בינו לבין המתלונן. הנאשם תיאר שימוש באלכוהול מאז גיל 18. הוא שלל שימוש לרעה באלכוהול אך הודה בכך שהאלכוהול גורם להתנהגות אלימה מצדו והביע רצון להיגמל מהשימוש בו.

7. בגורמי הסיכון ציין שירות המבחן את התרשמותו מיכולות בסיסיות נמוכות של הנאשם, היותו מופנם ובעל דימוי עצמי נמוך, בעל קושי לתת אומן ונעדר תמיכה משפחתית מתאימה אשר פונה לשימוש באלכוהול לצורך התמודדות עם קשייו. תואר שהנאשם התקשה לנהל קשר בטוח ויציב עם שירות המבחן. מצד שני תואר שחרף קשייו - הנאשם הצליח לשמור עד כה על גבולות פנימיים בכך שזוהי לו מעורבותו הראשונה בפלילים. במצב דברים זה מצא שירות המבחן שלנאשם נזקקות טיפולית גבוהה, ועל כן התבקשה דחייה לצורך שילובו בהליך טיפולי.

8. ביום 1.3.21 הוגש תסקיר משלים. בתסקיר עדכן שירות המבחן, כי במהלך פגישה עם הנאשם מסר האחרון כי המורכבות ביחסיו למול המתלונן נובעת מהתפרצויות של המתלונן בשנות ילדותו של הנאשם, אשר נבעו מקשיים רגשיים על רקע מוגבלויותיו הפיזיות, ואת היעדר ההגנה מהוריו באותן נסיבות, אשר אילצו את הנאשם להסתגר בחדרו. בהתייחסו לשימוש שעושה באלכוהול טען הנאשם שהוא שותה רק בסופי שבוע, וכי הדבר מסייע לו בהתמודדות הרגשית. שירות המבחן התרשם כי אכן לא קיימת נזקקות טיפולית בנושא התמכרויות.

9. בשיחה עם אבי הנאשם אישר האב את היחסים המרוחקים בין בני המשפחה וכן את יחסיהם המורכבים של הנאשם והמתלונן, כאשר כל אינטראקציה ביניהם מסתיימת בריב קולני המסתיים בהסתגרות של הנאשם בחדרו. האב התחייב לתמוך בנאשם סביב תחושותיו כלפי המתלונן. בתום הדברים ציין שירות המבחן כי התנהגות הנאשם כמתואר בכתב האישום מובנת לאור נסיבות חייו המורכבות וכי ישנו הכרח בשילובו בטיפול שיקומי לצעירים במצבו. שירות המבחן סיים דבריו בהמלצה להטיל על הנאשם צו מבחן לשנה ובמקביל להטיל עליו עונש הרתעתי בדמות התחייבות כספית. עוד המליץ שירות המבחן, בשים לב לגילו של הנאשם, לבטל את הרשעתו בדיון.

10. בדיון ביום 4.3.21, לאחר שהצדדים טענו לעניין העונש - כאשר המאשימה ביקשה שלא לאמץ את המלצות התסקיר, בניגוד לעמדת ההגנה, ציינתי שנכח חומרת העבירה, לא בנקל ניתן לקבל את המלצות שירות המבחן, ועל כן ביקשתי משירות המבחן לשלב תחילה את הנאשם בהליך שיקומי, טרם ייגזר עונשו.

11. בתסקיר משלים מיום 8.7.21 ציין שירות המבחן שעלה קושי לשלב את הנאשם בקבוצה טיפולית, זאת לאור התפשטות נגיף הקורונה ולאור קשיים טכניים נוספים, עם זאת - הנאשם המשיך להביע נכונות להשתלב בטיפול ואף עדכן שהמצב המשפחתי רגוע ויציב וכי הוא השתלב בהצלחה במקום עבודה חדש. בנסיבות אלו סבר שירות המבחן שמאחר ואין לתלות את האחריות בעיכוב בנאשם, וכדי למנוע הימשכות ההליך לחינם, יש להורות על סיום ההליך תוך קבלת המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשם צו מבחן לשנה והתחייבות. עוד שב שירות המבחן והמליץ על ביטול ההרשעה.

טענות הצדדים

12. בטענותיה לעונש ציינה המאשימה שאמנם, הנאשם אינו האחראי לכך שלא שולב בקבוצה שיקומית. עם זאת, כפי שבית המשפט ציין בדיון קודם, חומרת העבירה אינה מאפשרת קבלת המלצות שירות המבחן. בפועל, הנאשם מצוי באותו מצב רגשי כפי שהיה בעת ביצוע העבירה ולכן המלצת שירות המבחן אינה מובנת. על בית המשפט להתייחס לחומרת העבירה בשים לב למוגבלותו של אחי הנאשם. בנוסף, לא הוכחה פגיעה קונקרטיה בנאשם ואין לקבל את הטענה התיאורטית אודות פגיעה כזו בשל גילו של הנאשם. לטענת המאשימה גם סוג העבירות אינו מאפשר את ביטול ההרשעה, באופן שישדר מסר סלחני כלפי מעשה כה חמור, ובניגוד לאינטרס הציבורי. בשים לב לאמור ביקשה המאשימה להטיל על הנאשם עונש של 6 חודשי מאסר שירוצה בעבודות שירות.

13. בטענותיו לעונש טען הסנגור שהיעדר השילוב בקבוצה השיקומית לא היה בשל הנאשם אלא בשל קושי לאתר מנטור ובשל הסגרים. בפועל, מאז העבירה בגינה הואשם, לפני כשלוש שנים, לא עבר הנאשם על עבירה נוספת ועל כן אין לייחס את האחריות בכך לנאשם ויש לקבל את המלצת שירות המבחן במלואה.

14. באשר לסוגיית אי ההרשעה טען הסנגור שגם אם לא הוכחה פגיעה תעסוקתית בנאשם, הרי שהוא ייפגע נפשית באופן חמור מהרשעתו, וכך יקרה במקרה הנדון. הפגיעה תהא בשיקומו של הנאשם ובביטחונו העצמי והנאשם עושה ככל שביכולתו כדי להשתקם ולשקם את מצבו הנפשי.

מתחם העונש ההולם:

15. בפסיקה נקבע כי בעת עיסוקו בעבירות אלימות, על בית המשפט להבהיר שהשימוש באלימות כאמצעי לפתרון בעיות, הינו אמצעי כוחני והרסני, ומצווה עליו לשרשו ולמגררו. ראו: ע"פ 6560/15 סריס נ' מדינת ישראל (2.5.16); ע"פ 1554/13 פלוני נ' מדינת ישראל (19.5.15); ע"פ 5794/13 מדינת ישראל נ' שיכה (2.4.14).

16. בע"פ 7878/09 מדינת ישראל נ' פלוני (לא פורסם, 3.8.2010) נקבע כי:

"האלימות מכרסמת ביסודות חברתנו, ועלינו להשיב מלחמה כנגד אלו הנוטלים חרות לפעול באלימות כלפי הזולת. במסגרת מלחמה זו שומה על בתי המשפט להכביד את הענישה על עבריינים אלו. 'חברתנו הפכה להיות חברה אלימה, ותרומתו של בית-המשפט למלחמה באלימות היא בהטלת עונשים ראויים'... שישקפו ערכים של תגמול והרתעה."

17. עיון בפסיקה העוסקת בעבירת תקיפה הגורמת חבלה ממשית מעלה כי טווח הענישה נע בטווח רחב המושפע מנסיבות המקרה, חומרת התקיפה, הנזקים שנגרמו ממנה והשאלה האם התקיפה נבעה מהתגרות מוקדמת.

18. להלן גזרי דין שמצאתים רלוונטיים לקביעת מתחם הענישה ההולם במקרה שלפני:

19. ברע"פ 7734/12 טימור מגידוב נגד מדינת ישראל (נבו, 28.10.2012) אושר עונש מאסר בפועל למשך 11 חודשים לצד ענישה נלווית ופיצוי למתלוננים בשל תקיפת 2 מתלוננים באגרופים כאשר אחד מהמתלוננים הותקף באמצעות מכת בקבוק לראשו ובחפץ נוסף. המתלוננים נזקקו לטיפול רפואי.

20. ברע"פ 3555/16 אילן יחיה סברי נ' מדינת ישראל (נבו, 4.5.2016) אישר בימ"ש העליון מתחם שונה לשני אחים שהאשמו בתקיפה אלימה במרכול שכונתי בהכאה במקל עץ, סטירות, הפלה לרצפה, אגרופים ובעיטות. ביחס לנאשם שמעורבותו גדולה יותר נקבע מתחם ענישה הנע בין 4-12 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית וביחס לנאשם השני נקבע מתחם הנע בין מאסר מותנה ל-10 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בשים לב לנתונייהם האישיים של הנאשמים נגזר עונשו של הנאשם הראשון ל-4 חודשי מאסר ואילו הנאשם השני נדון ל-2 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

21. בע"פ 53061-02-13 נתן נ' מדינת ישראל (נבו, 30.5.2013) אושר עונש מאסר למשך 5 חודשים לצד מע"ת ופיצוי על נאשם שהיכה במתלון באגרופים בפנים, דחף אותו, בעט בו בידו ודקר אותו באמצעות חפץ חד בירך.

22. בת"פ 1157-09 מדינת ישראל נ' חסן אל עביד (נבו, 13.05.2013) נגזר על נאשם עונש של 11 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית בשל כך שהיכה את המתלון באמצעות בקבוק, עד שניגר דם מראשו, ולאחר נפילת המתלון ארצה הכה את המתלון בבעיטות ובאמצעות כיסא. ערוער על גזה"ד נדחה.

23. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הרי שהמדובר באירוע תקיפה קשה ביותר בו נטל הנאשם בקבוק זכוכית ושבר אותו על ראשו של אחיו המתלון אשר מראשו זב דם. לאירוע מסוג זה פוטנציאל נזק חמור, ובמזל גדול הסתיים האירוע בתוצאה שלא הובילה לפגיעה חמורה יותר או אשפוזו של המתלון. בנוסף, יש להתייחס בחומרה לתקיפת המתלון, אדם בעל מוגבלות פיזית, כאשר בפסיקה נודעת חומרה יתרה לתקיפתו של אדם חסר ישע או אדם בעל מוגבלות. מן העבר השני, אין להתעלם מכך שהמדובר בזוג אחים שיחסייהם מורכבים ביותר. הנאשם חש עצמו כמי שנפגע רבות מהמתלון בכל מהלך חייו וכמי שנאלץ להסתתר מפניו. אין בכך להוות הצדקה למעשים, אך אין ספק שגם לדעת גורמי המקצוע, קיימת מורכבות הדדית במקרה דנן. בנוסף, התקיפה אירעה לאחר שימוש של הנאשם באלכוהול, ולדעת שרות המבחן אף היא חריגה להתנהגותו של הנאשם.

24. בשים לב לאמור סבורני, כי מתחם העונש ההולם הינו החל מצו של"צ ומאסר על תנאי ועד 8 חודשי מאסר, שיכול וירוצו על דרך עבודות השירות, זאת לצד מאסר על תנאי ופיצוי.

סוגיית ביטול ההרשעה

25. סוגיית אי ההרשעה מעוגנת בסעיף 192א לחסד"פ, וכן סעיף 71א(ב) ובסעיף 1(2) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, אשר בכולם הוסמך בית המשפט ליתן צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, תוך הימנעות מהרשעה.

26. בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל פ"ד, נב(3) 337 נקבע כי באופן כללי, משהוכח ביצועה של עבירה, יש להרשיע את הנאשם, זולת מקרים יוצאי דופן בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם

מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה (ראו: סעיף 6 לפסק דינה של כב' השופטת דורנר).

27. עוד נקבע בפרשת **כתב** הנ"ל כי מטרת השימוש בסעיף זה לחוק היא שיקומית, והיא תובא במכלול השיקולים לפטור את הנאשם מהרשעה. בפסה"ד נקבע כי ייעשה שימוש בכלי זה כאשר יתקיימו שני תנאים אלו במצטבר:

א. הרשעה תוביל לפגיעה חמורה בשיקום הנאשם.

ב. סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים שפורטו בפסה"ד.

28. בפסיקה מאוחרת נקבע שאי הרשעתו של נאשם, שאשמתו הוכחה, היא חריג לכלל שכן יש בה מימד של פגיעה בעקרון השוויון בפני הדין. לפיכך נקבע שבתי המשפט מצווים לעשות שימוש מושכל וזהיר בסמכות שניתנה להם על פי סעיף 71א(ב) לחוק העונשין ולהימנע מהרשעת נאשם רק במקרים חריגים בהם מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, וזאת בכדי למנוע פגיעה מהותית בעקרון השוויון בפני החוק ובשיקולי ענישה אחרים (ראו בהרחבה: ע"פ 1082/06 **מיכאל שוראקי נ' מדינת ישראל** (20.6.06); וכן השוו אודות השימוש החריג בסעיף אי ההרשעה: רע"פ 1666/05 **יאיר סטבסקי נ' מדינת ישראל** (24.03.05); ע"פ 1042/03 **מצרפס שותפות מוגבלת בע"מ (1974) נ' מדינת ישראל**, נח(1) 721 (2003)).

29. בע"פ 2669/00 **מדינת ישראל נ' פלוני**, פ"ד נד(3), 685, (17.8.00) נקבע כי: "משמתבקש בית המשפט לשקול אימתי יחיל את הכלל המדבר בחובת הרשעה ומתי יחיל את החריג בדבר הימנעות מהרשעה, נדרש איזון שיקולים המעמיד את האינטרס הציבורי אל מול נסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם... במאזן השיקולים האמור גובר בדרך כלל השיקול הציבורי ורק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העבירין, וזאת, לרוב, כאשר עלול להיווצר יחס בלתי סביר בין הנזק הצפוי מההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה והנזק הצפוי לעברין מההרשעה".

30. בספרו **על סדר הדין בפליימס** (חלק שני, תשס"ג, 1105) ציין המלומד קדמי כי "בנסיבות נדירות ביותר, כאשר יש בעצם ההרשעה משום תגובה חריפה באורח קיצוני למעשה העבירה מחד גיסא, ובנסיבות העניין אין מקום לענישה אלא להעמידה במבחן. נסיבות נדירות כאלה נוצרות בדרך כלל על רקע נסיבות אישיות - כגון: גיל, מצב בריאות, מוצא משפחתי - כאשר ההרשעה כמוה כ'מכת מוות' לנאשם".

31. עוד נקבע בפסיקה שאחד השיקולים המהותיים שייטו את הכף לטובת אי הרשעה הינו כאשר בית המשפט משתכנע שהנאשם הפנים את חומרת מעשיו והביע חרטה לגביהם (ראו: ת"פ 40200/99 **מדינת ישראל נ' שלמה איזנברג** (10.02.04)).

32. במקרה דנן, קיימת המלצה לביטול ההרשעה, ואמנם, הנאשם נטל אחריות מלאה לביצוע המעשים, הצר עליהם והביע חרטה מלאה על אובדן השליטה. הנאשם הביע רצון כן ומשכנע לבצע שינוי

בחיינו. ציינתי, כי ניכר שהמעשה נעשה בהשפעת אלכוהול ולא בשל אלימות מושרשת הטמונה בנאשם. בנוסף, הנאשם הסכים לקחת חלק בהליכי שיקום ואלמלא הקושי באיתור מסגרת מתאימה עבורו, הוא היה נוטל חלק בהליך שכזה. ואולם, נוכח חומרת האירוע, לא סברתי כי ניתן יהיה לשקול אפשרות זו לביטול ההרשעה, בשלב זה, ומבלי שהנאשם שולב בהליך טיפולי מתאים - ושרות המבחן ידווח בתום הטיפול אודותיו.

33. מובהר, כי אין בכך כדי לקבוע עמדה באשר לאופן בו ראוי שיסתיים ההליך, אלא שבנסיבות בהן הנאשם טרם שולב בטיפול, מסיבות שאינן תלויות בו, ושרות המבחן ממליץ על סיום ההליך מבלי להרשיע את הנאשם זאת לצד המלצה בדבר צו מבחן, ישנו מקום לדחות הדיון בפרשת העונש עד להשלמת ההליך הטיפולי, ובחינת אופן התקדמות הנאשם בו, בטרם ייגזר עונשו.

34. הדיון יידחה ליום 19.5.2022 שעה 12:00

35. תסקיר משלים יוגש עד ליום 17.5.2022.

36. המזכירות תשלח העתק ההחלטה לשרות המבחן.

ניתן היום, ט"ז אדר א' תשפ"ב, 17 פברואר 2022, בנוכחות המאשימה הנאשם ובא כוחו.